

KURS DLA PRZEWODNIKÓW PO ŁAZIENKACH KRÓLEWSKICH

4–6 LISTOPADA 2022

Celem kursu jest pogłębienie wiedzy o Łazienkach Królewskich – o ich historii i teraźniejszości. Prowadzone przez łazienkowskich kuratorów i badaczy szkolenia skoncentrują się zarówno na najbardziej popularnych punktach zwiedzania, jak i miejscach, które stosunkowo niedawno zostały oddane do użytku i poszerzyły ofertę naszego Muzeum (m.in. nowe wystawy stałe w Białym Domu, Wodoliborze i Stajniach Kubickiego). Chcemy pokazać, że nawet najlepiej znane ekspozycje Łazienek podlegają ciągłym zmianom wraz z postępem badań nad kolekcją Stanisława Augusta i bogatą, wielowiekową historią całego założenia. Poza zagadnieniami z zakresu szeroko pojętej historii kultury poruszone zostaną również tematy przyrodnicze. Fauna i flora tego największego ogrodu w Warszawie żywo interesuje odwiedzających.

Uczestnicy kursu znacząco zwiększą swoją wiedzę na temat kultury oświecenia, historii Łazienek Królewskich, zbiorów Muzeum oraz funkcjonowania otaczających je ogrodów. Będą w stanie oprowadzać zwiedzających, przekazując im wszechstronne informacje na różnym poziomie szczegółowości.

WYKŁADY ON-LINE (4 LISTOPADA 2022)

Historia Łazienek. Początki: Stanisław Herakliusz Lubomirski – August II – Stanisław August i porozbiorowe dzieje Łazienek – do 1817 r. – dr Piotr Skowroński, 135 min.

Wykład o stopniowym kształtowaniu się łazienkowskiej rezydencji i jej najważniejszych obiektach (w szczególności Pałacu na Wyspie), a także o życiu codziennym w królewskiej rezydencji w 2. poł. XVIII w. Śledząc losy najważniejszych bywalców Łazienek, spróbujemy odpowiedzieć na pytanie, czy „letnia” rezydencja króla oznacza to samo, co „wakacyjna”. Sam król życzył sobie bowiem, „żeby nie mówiono, że ja w Łazienkach o interesach zapominam lub od nich uciekam”.

Historia Łazienek. Wiek XIX (od 1817 r.) – wiek XXI – dr Mariusz Kolmasiak, 105 min.

Wykład prezentujący losy Łazienek Królewskich od ich zakupu przez Rosjan poprzez okres zaborów i równie burzliwy wiek XX po współczesność. Będzie to zatem osadzona na kanwie polskich dziejów opowieść o carach i prezydentach, o klęskach i zwycięstwach, o zniszczeniach i odbudowach.

Królewska Kolekcja Obrazów – dr Dorota Juszcak, 60 min.

Wykład przybliży dzieje kolekcji malarstwa Stanisława Augusta, która pod koniec jego panowania liczyła 2437 obiektów. W pałacu w Łazienkach Królewskich miały się znaleźć te, które król uznawał za dzieła najwyższej rangi. Obrazy, z których większość – na pewno w Galerii Obrazów na parterze Pałacu na Wyspie – oprawiona była w jednakowe, rzeźbione i złoczone ramy z cyfrą królewską w kartuszu, zgodnie z powszechnym w XVIII w. zwyczajem zawieszane były w formie tak zwanych tapet, gęsto wypełniając ściany. Wykład opowie o kształtowaniu królewskiej kolekcji i jej najważniejszych elementach.

Ogrody Łazienek Królewskich – historia i estetyka – Magdalena Lewna, 60 min.

Podczas wykładu Łazienki Królewskie zostaną zaprezentowane jako wspaniały przykład sztuki ogrodowej i „żywego zabytku”, ważny ze względu na swoje cechy historyczne i estetyczne. Omówione zostaną przemiany układu przestrzennego ogrodów, ich kompozycja, style, w których zostały zrealizowane, a także przykłady relacji między architekturą i rzeźbą, a przestrzenią ogrodów. Ze względu na charakter szkolenia (przygotowanie do oprowadzania po Łazienkach Królewskich) prowadząca proponuje, odwołując się do konkretnych miejsc, co i jak pokazać w trakcie zwiedzania, aby doświadczenie ogrodu było dla turysty, turystki pełniejsze i zapadające w pamięć.

Prezentacja oferty edukacyjnej Muzeum – dr Kamil Frejlich, 15 min.

ZAJĘCIA TERENOWE (5–6 LISTOPADA 2022)

Pałac Myślewicki – Krystyna Mikucka-Stasiak, 60 min.

Pałac Myślewicki pierwotnie był pomyślany jako niewielka willa na planie kwadratu. Wkrótce po wybudowaniu zdecydowano o umieszczeniu w nim apartamentów dla gości. Powiększono pawilon o ćwierćkolistą wygiętą skrzydła z amfiladą pomieszczeń składającą się z antykamery, sypialni i gabinetu. Autorem projektu tego budynku był zapewne Dominik Merlini. Do dziś zachował się oryginalny układ pomieszczeń i dekoracje malarskie wykonane przez Jana Bogumiła Plerscha. Natomiast wyposażenie wewnątrz modyfikowano w zależności od potrzeb zmieniających się mieszkańców.

Pałac na Wyspie – Krystyna Mikucka-Stasiak, 75 min.

Pałac na Wyspie powstał w wyniku rozbudowy XVII-wiecznej Łazienki Stanisława Herakliusza Lubomirskiego. Prace, etapami, od 1772 do 1795 roku prowadzili znakomici architekci – Dominik Merlini i Jan Chrystian Kamsetzer. Przekształcili oni nie tylko pałac, lecz także jego najbliższe otoczenie, zmieniając kanały i niewielkie baseny w malownicze stawy. Tak powstało jedno z piękniejszych założeń pałacowych w Europie. We wnętrzach Pałacu na Wyspie król eksponował najwybitniejsze dzieła sztuki ze swojej kolekcji. W dekoracjach malarskich i rzeźbiarskich zawarte zostały treści przedstawiające program polityczny i historyczno-patriotyczny króla.

Biały Dom – Krystyna Mikucka-Stasiak, 60 min.

Biały Dom to unikatowy w skali polskiej XVIII-wieczny zabytek architektury rezydencjonalnej. Niewielki budynek, pierwotnie otoczony kanałem, wpisany jest w rozległe założenie ogrodowe. Biały Dom był pierwszą architektoniczną realizacją wykonaną od podstaw w Łazienkach na zlecenie króla Stanisława Augusta. Zbudowany został ok. 1774 roku, zapewne według projektu Dominika Merliniego. Natomiast znakomite wyposażenie i wystrój malarski wnętrz – w dużej mierze zachowane do dzisiaj – zyskał w latach 1775–1777.

Królewska Galeria Rzeźby i Galeria Rzeźby Polskiej – Aneta Czarnecka, 90 min.

Rzeźby to największa część królewskiej kolekcji sztuki. Stanisław August wzorem władców europejskich zgromadził jeden z najbardziej kompletnych zbiorów tego typu w Europie. Jego podstawą były dzieła będące kopiami najśłynniejszych rzeźb antycznych, które miały zgodnie z zamysłem monarchy służyć kształceniu artystów w planowanej Akademii Sztuk Pięknych. Podczas oprowadzania po ekspozycji, która mieści się w Starej Oranżerii, zostanie przedstawiona historia tego wyjątkowego zbioru oraz zagadnienia dotyczące eksponowania rzeźb. Zwiedzimy również największą w Polsce stałą ekspozycję rzeźby, prezentującą prace wybitnych polskich artystów XIX i XX wieku.

Teatr Królewski i inne teatry Łazienek – Joanna Szumańska, 60 min.

Teatr Królewski mieści się we wschodnim skrzydle Starej Oranżerii. To jeden z kilku zachowanych osiemnastowiecznych teatrów dworskich w Europie. Podczas spotkania przybliżymy jego historię i opowiemy o bogatym wystroju malarskim, który ma charakter ściśle hierarchiczny. Przedstawimy również historię Amfiteatru, który został wkomponowany w naturalny krajobraz Łazienek i był idealnym miejscem dla wieloelementowych widowisk dworskich czasów Stanisława Augusta.

Wodozbiór – Aneta Czarnecka, Joanna Szumańska, 30 min.

Woda–Władza–Widowisko to hasła przewodnie nowej wystawy stałej, zainaugurowanej w Wodozbiórze w 2021 r. Wystawa opowiada o najważniejszym dla Łazienek żywiole – wodzie, jej wykorzystaniu w przestrzeni ogrodu, jej znaczeniu symbolicznym oraz związanymi z nią zagadnieniami historii kultury materialnej. Obiekt ten, prezentujący skondensowaną historię Łazienek, jest świetnym punktem do rozpoczęcia grupowego zwiedzania podmiejskiej rezydencji ostatniego króla Polski.

Zwierzęta Łazienek – Paulina Organiściak-Kwiatkowska, 60 min.

Łazienki Królewskie to ponad 76 hektarów zielonego terenu o niezwykle zróżnicowanej faunie usytuowanego w centrum dużego miasta. Podczas spaceru poznamy najczęściej spotykane gatunki ptaków i ssaków występujące w łazienkowskim parku. Dowiemy się na przykład: ile jest paw i skąd się wzięły, kim są dziuplaki pierwotne, a kim wtórne, jakie sekrety kryją nasze sowy, ile wiewiórek zamieszkuje ogrody... Poznamy również interesujący świat bezkręgowców zamieszkujących te tereny.

Nowa Palmiarnia i „etykieta ogrodowa” – Ewa Zagawa, 30 min.

W pierwszej części spotkania przedstawimy Centrum Edukacji Ekologicznej. Opowiemy o tym, jak, czerpiąc inspirację z bogactwa kulturowo-przyrodniczego Łazienek, realizujemy program edukacji ekologicznej odpowiadający na wyzwania współczesnego świata. Drugą część poświęcimy ogrodowej etykietce. Jak zachowywać się podczas spotkań z łazienkowskimi zwierzętami, skąd biorą się niektóre zakazy obowiązujące w ogrodach i czym różnią się Łazienki od parku miejskiego.

Roślinność Łazienek – Robert Jancelewicz, 60 min.

W czasie spaceru po łazienkowskich ogrodach omówione zostaną przeobrażenia siedliskowo-kompozycyjne szaty roślinnej, formy roślinności budującej założenie ogrodowe, najciekawsze i najstarsze okazy dendroflory, symbolika wybranych drzew i krzewów...

Koszary Kantonistów: zwierzęta – Radosław Pomagalski, 60 min.

W Koszarach Kantonistów prezentujemy dużą kolekcję trofeów myśliwskich. Są to poroża, głowy oraz całe wypchane zwierzęta – ssaki i ptaki żyjące w Polsce oraz zwierzęta egzotyczne. Ekspozycje liczą kilkadziesiąt lat i znajdują się wśród nich gatunki, na które od dawna nie wolno polować. Mają ogromną wartość edukacyjną zarówno pod względem przyrodniczym, jak i historycznym.

Koszary Kantonistów: Salonik Myśliwski – Sebastian Juszko, 30 min.

Ekspozycja przenosi nas w atmosferę nieistniejących już dworów i pałaców. Ukazuje „męski pokój”, w którym kolejni właściciele gromadzili rodzinne pamiątki, przede wszystkim związane z polowaniem. Duża ilość przedmiotów, wzorem dawnych „przetadowanych” pomieszczeń, wypełnia przestrzeń i powierzchnię ścian. Szczególnie wyróżniają się trofea oraz kolekcja myśliwskiej broni palnej.

Stajnie Kubickiego – Piotr Grzegorz Mądrach, Hanna Polańska, 60 min.

Stajnie Kubickiego, budynek wzniesiony w latach 1825–1826, mieści zabytkowe stajnie i wozownie. W latach 2019–2021 poddano go kompleksowym pracom remontowo-konserwatorskim oraz dokonano nowej aranżacji ekspozycji stałej. W trakcie prac udało się odtworzyć historyczną formę i układ stajni, z przebudowaną częścią centralną i przywróconymi historycznymi wrotami. Skrzydła wschodnie i zachodnie zostały zaadaptowane dla potrzeb wystawienniczych. Na terenie stajni zachodniej i w skrzydłach (wozowniach) powstały dwie ekspozycje stałe, tj. Powozownia im. Zbigniewa Prus-Niewiadomskiego i Królewska Manufaktura Tkacka – Nowe Wątki.

Łącznie: 17 godz.

SZCZEGÓŁOWY PLAN SZKOLENIA

4 listopada 2022 r. (piątek, online)

9:00–10:30 (90 min.)	<i>Historia Łazienek. Początki: Stanisław Herakliusz Lubomirski – August II – Stanisław August</i> (dr Piotr Skowroński)
10:45–11:30 (45 min.)	<i>Historia Łazienek. Stanisław August i porozbiorowe dzieje Łazienek – do 1817 r.</i> (dr Piotr Skowroński)
11:45–13:30 (105 min.)	<i>Historia Łazienek. Wiek XIX (od 1817 r.) – wiek XXI</i> (dr Mariusz Kolmasiak)
Przerwa obiadowa	
14:30–15:30 (60 min.)	<i>Królewska Kolekcja Obrazów</i> (dr Dorota Juszczyk)
15:45–16:45 (60 min.)	<i>Ogrody Łazienek Królewskich – historia i estetyka</i> (Magdalena Lewna)
17:00–17:15 (15 min.)	<i>Prezentacja oferty edukacyjnej Muzeum</i> (dr Kamil Frejlich)

5 listopada 2022 r. (sobota, Muzeum Łazienki Królewskie)

9:00–10:00 (60 min.)	<i>Pałac Myślewicki</i> (Krystyna Mikucka-Stasiak)
10:15–11:30 (75 min.)	<i>Pałac na Wyspie</i> (Krystyna Mikucka-Stasiak)
11:45–12:45 (60 min.)	<i>Biały Dom</i> (Krystyna Mikucka-Stasiak)
Przerwa obiadowa	
13:45–14:45 (60 min.)	<i>Koszary Kantonistów: zwierzęta</i> (Radosław Pomagański)
14:45–15:15 (30 min.)	<i>Koszary Kantonistów: Salonik Myśliwski</i> (Sebastian Juszek)
15:30–16:30 (60 min.)	<i>Stajnie Kubickiego: Powozownia im. Zbigniewa Prus-Niewiadomskiego</i> (Hanna Polańska), <i>Rewitalizacja Królewskiej Manufaktury Tkackiej – Nowe Wątki Konserwatorskie</i> (Piotr Grzegorz Mądrach)

6 listopada 2022 r. (niedziela, Muzeum Łazienki Królewskie)

9:00–10:00 (60 min.)	<i>Teatr Królewski i inne teatry Łazienek</i> (Joanna Szumańska)
10:15–11:45 (90 min.)	<i>Królewska Galeria Rzeźby i Galeria Rzeźby Polskiej</i> (Aneta Czarnecka)
12:00–12:30 (30 min.)	<i>Wodozbiór</i> (Aneta Czarnecka, Joanna Szumańska)

Przerwa obiadowa

13:30–14:30
(60 min.) *Zwierzęta Łazienek* (Paulina Organiściak-Kwiatkowska)

14:30–15:00
(30 min.) *Nowa Palmiarnia i „etykieta ogrodowa”* (Ewa Zagawa)

15:00–16:00
(60 min.) *Roślinność Łazienek* (Robert Jancelewicz)